

Süleyman Demirel

Halk Partisi tekrar iktidar olmuştu. O sırada komünistler hükümetten de destek alarak Bayezid Meydanına, Kars kalesine ve bir çok yere Sovyet Bayrağı çektiler. Gazetelerden Süleyman Demirel'in Bayrak Mitingi yapacağını öğrendik. Ben de Vahdet'e, *"Bu Bayrak Mitingi çok mühim bir hadisedir. Bizim de Erzurum'dan buna katılmamız lâzım. Sen buradan birkaç genç kardeşi gönder."* dedim.

Vahdet kabul etti. Fakat bir müddet sonra:

"Hocam, Bayrak Mitingine bombalı saldırı yapılacak diye bir şayia çıkmış. Bu yüzden de kardeşler mitinge katılmaktan çekiniyorlar." dedi.

Ben de:

"O halde başkalarını göndermeyelim. İkimiz gidelim. Bize katılmak isteyenler de gelsinler." dedim.

Bizim mitinge gittiğimizi öğrenenler de büyük bir şevkle bize katıldılar.

İstanbul'da Sungur Ağabey bizi karşıladı. Ne için geldiğimizi öğrenince hayret etti. **"Biz hiç böyle bir şey düşünmemiştik."** dedi ve mitinge katılmaları için muhtelif yerlere telefon açtı. Taksim'e mahşeri bir kalabalık toplanmıştı. Âdetâ bütün İstanbul oradaydı. Süleyman Bey de fevkalade ve müessir bir konuşma yapıp milleti coşturdu.

Miting bittikten sonra Sungur Ağabey Erzurum'a hangi yoldan geri döneceğimizi sordu. Karadeniz üzerinden döneceğimizi söyledik.

"O zaman, ben de sizinle birlikte geleyim." dedi. Sungur Ağabey, ben, Ahmet Akgündüz ve Vahdet birlikte yola çıktık. Yolda da yer yer miting hakkında konuşuyor, memnuniyetimizi ifade ediyorduk.

Bu hava içersinde Trabzon'dan sonra Erzurum'a dönerken Zigana Dağında keskin bir virajı dönerken Sungur Ağabey:

"Hocam, Süleyman Demirel hakkında ne dersin? Nasıl birisidir?" diye sordu.

"Sungur Ağabey, Süleyman Bey tam bir siyaset adamıdır. Herkes gibi bizi de memnun edecek şekilde davranabilir." dedim ve daha sonra kendisine şu olayı anlattım:

"Ben ihtilâlden sonra Erzurum'a yeni dönmüştüm. O sıralarda partiler yeni

kuruluyordu. Gümüşpala da Adalet Partisini kurmuştu. Gümüşpala vefat edince yeni bir parti başkanı seçmek için parti delegelerini Ankara'ya çağırdılar. Sadettin Bilgiç parti başkan adayı olmuştu. Partinin Erzurum delegeleri de seçime gideceklerdi. Bunlardan bir kısmı gitmeden önce benim yanıma geldiler; kimi seçecekleri konusunda benimle müşavere etmek istemişlerdi. Sadettin Bilgiç'i seçmelerini tavsiye ettim. **'Zaten biz de öyle düşünüyorduk.'** diyerek Ankara'ya gittiler. İçlerinde Turan Bilgin ve Cihat Güngör de vardı."

"Sadettin Bilgiç'in seçileceğine kesin gözüyle bakıyorduk. Sonra radyodan, parti başkanlığına Süleyman Demirel isminde birisinin seçildiğini duyduk. Çok şaşırдық. Nasıl olduğuna bir mânâ veremedik! İlk defa ismini duyduğumuz bir kimse nasıl olmuş da başkanlığa seçilmişti? Hem de büyük farkla."

Arkadaşlar dönünce bunun nasıl olduğunu sorduk:

"Hocam, Sadettin Bilgiç seçim öncesi konuşmasında tutuldu kaldı. Hiçbir şey söyleyemedi. Bu adam o kadar güzel konuştu ki, hepimizin kalbini kendisine celp etti. Necmettin Erbakan bir otelde Süleyman Beyin seçilmesi için büyük faaliyet gösteriyordu. Bize de **'Oyunuzu Süleyman Bey'e verin.'** dedi. Biz de onun sözüne itibar ettik. Ve oyumuzu Süleyman Demirel'e verdik." dediler.

Aradan bir hafta kadar geçmişti ki, Mustafa Polat elinde bir kitapla Kümbet'e geldi Biz de o sırada yatsı namazını kılmıştık. Yanımda Vahdettin Hızıroğlu, Hacı Musa Güngör ve Osman Demirci Hoca vardı.

Mustafa'nın yüzünde bir **"ölü"** ifadesi vardı. Ben merakla, *"Hayırdır Mustafa? Ne oldu?"* diye sordum.

Kitaptaki bir sayfayı kaybetmemek için parmağını kitabın arasına koymuştu. **"Size bir şey göstereceğim"** dedi. Kitabı açınca hayretler içinde kaldık. Kitapta Süleyman Bey ile ilgili bazı tesbitler gösterdi.

Mustafa benim yüzüme bakıyor ve ne söyleyeceğimi merak ediyordu.

"Mustafa, biz şimdi sadece susacağız." dedim.

"Niye Hocam?" dedi.

"Başka çaremiz yok. Rusya kapımıza kadar dayandı. Türkiye'yi yutmaya çalışıyor. Ne yapalım? Vereceğimiz oy ya bu adama gidecek ya da diğerine. Memleketin maslahatı icabı yine bu partiye oy vermektir. Onlara göre bu parti ehvenüşşerdir. Partiyle birlikte olmak maslahatın icabıdır." dedim.

"Evet Hocam doğru söylüyorsunuz." dedi.

1980 ihtilâli olduğunda Osman Demirci Hoca da Erzurum'da idi. Mebusluğunu

kaybetmiş, fakat son derece sevinçliydi.

Sonraki yıllarda biz, Süleyman Bey'i Avukat Bekir Berk Bey, Sungur Ağabey, Osman Demirci Hoca ile birlikte ara sıra ziyarete gittik. O zamanlar hapselere girip çıkıyorduk. O yüzden meselelerimizi anlatmak için yanına gitmek mecburiyetindeydik.

Demirel'den İlginç Bir Hatıra

Süleyman Demirel başbakanlığı döneminde bir görüşmemiz de bize şunları söyledi:

Rusya devlet başkanı Brejnev bana **“Siz kanunları nasıl çıkarıyorsunuz?”** dedi. *“Meclisin çoğunluğuyla.”* diye cevap verdim.

“Bu kanunları hemen yürürlüğe sokabiliyor musunuz?”

“Hayır” dedim. “Bazen Anayasa Mahkemesine gidiyor.”

“Peki oradan nasıl kanuna bağlanıyor?”

“Ekseriyetle” dedim.

Bu defa **“Anayasa Mahkemesi üye sayısı kaç tane?”** dedi.

“15 kişi.” diye cevap verdim.

Sonra bana şu manidar ifadeyi kullandı.

“Biz ülkeyi 30 kişiyle idare ediyoruz. Siz 8 kişiyle idare oluyorsunuz. Biz sizden daha demokratız.”

Teröre Çare arayışımız

1980 yılı Haziran ayının dokuzunda, Muşlu bir Nur Talebesi yanıma geldi. Heyecan içindeydi. *“Hayırdır?”* diye heyecanının sebebini sordum. **“Hocam geceleri bir türlü uyuyamıyorum. Çok rahatsızım. Gideyim derdimi Hocama anlatayım, belki o bir çare bulur diye düşündüm.”** dedi.

Ben de derdinin ne olduğunu sordum.

“Hocam, Ermenilerin Türklere yaptıklarını biliyorsunuzdur. Bizim gençler öyle bileniyorlar ki, Ermeniler size ne yapmışlarsa, bunlar da size onun bin kat fazlasını yapacaklar. Gençlerimizi öyle kinle

dolduruyorlar ki, aklınız almaz.” dedi.

“Söylediklerinden ben de çok rahatsız oldum. Bilmem ki ben ne yapabilirim?” dedim.

Haziran’ın 18’inde İstanbul’dan bana bir telefon açtılar. *“Hocam istişareye gelin.”* dediler. İstanbul’a gittim. Sungur ve Bayram Ağabeyler başta olmak üzere bütün Ağabeyler toplanmışlardı. İstişarede bu terör olaylarına karşı ne yapabileceğimiz, buna nasıl bir çare bulabileceğimiz konuşuluyordu. Nazım Gökçek de Gaziantep’ten kamyonların şoför mahallerinde Silvan’a, Hilvan’a ve Siverek’e gitmiş, ölümü pahasına oraları gezmiş, Nur Talebelerinden bilgiler getirmiş. Oralardaki Nur Talebeleri bazı raporlar hazırlamışlar. Raporlarda yazdığına göre o bölgede geceleri genç kızları ve erkekleri toplayıp, önce Osmanlı’ya hakaretler yağıdırıyor, daha sonra da askerler ve emniyet mensuplarına karşı nasıl kurşun atacıklarını öğretiyorlar ve talim yaptırıyorlarmış. Sonra da kızların namuslarını kirletiyorlarmış. Bunları dinleyince cemaatin bütün fertleri üzüntüye boğuldu. Orhan Bey ve Sungur Ağabey kendilerini tutamadılar ve ağladılar.

O zaman Süleyman Bey azınlık hükümetinin başbakanıydı. Bana:

“Nazım ile beraber Süleyman Bey’e gidin. Nazım bunları aynen Süleyman Bey’e okusun.” dediler.

Biz de Ankara’ya gittik. Şehir sıkıyönetimden dolayı çok sakindi. Süleyman Bey’in evine gittiğimizde evin etrafının polislerle çevrili olduğunu gördük. Polisler vasıtasıyla Süleyman Bey’e haber gönderdik. **Gece saat ikide Süleyman Beyle görüştük.**

Süleyman Bey’in yanında lacivert elbise giymiş, garip bir adam vardı. Biz içeri girince adam sustu. Süleyman Bey adama:

“Bunlar yabancı değil. Konuş.” dedi. O da Saman Dağı’ndaki bazı kandırılmış Alevi gençlerle Suriye’deki Alevilerin el altından işbirliği yaptığını söyledi.

Süleyman Bey karşısındaki adamın söylediklerini duyunca:

“Hocam sen 1965’te bana söylemiştin. Şimdi bunlar açığa çıktı.” dedi. 1965’te Tercan’dan alevilikten dönmüş bir kardeş yanıma gelerek bana *“Hocam, demişti, bizim alevilerin gençleriyle Kürtçülük zihniyeti güden bir kısım gençler şimdi birlikte hareket etme kararı almışlar. Devlete karşı toplu bir kıyam hareketi gerçekleştireceklermiş.”*

Ben bu haberi 1965’te Erzurum’a gelen Süleyman Demirel’e iletmiştim.

Süleyman Bey yanındaki adam gittikten sonra onun kim olduğunu sordum. **Hariciye vekili Hayrettin Erkmen** olduğunu söyledi. Daha sonra Nazım bize okuduklarını Süleyman Bey'e de okudu. Süleyman Bey dinledikten sonra ayağa kalktı ve bir dosya alarak, **"İsimleri ile değil, ama yaptıkları işleri bizim istihbaratımız da tespit etmiş durumda."** dedi. Sonra yerine oturdu ve:

"Ne yapalım? Bundan bir kaç hafta önce Alparslan Türkeş Bey'i çağırdım ve 'Bak memleket bir felakete doğru gidiyor. Paşalar salahiyetlerinin artırılmasını istiyorlar. Bize destek verin de bu paşaların salahiyetlerini artıralım. Bizimle beraber çalışın ve bu işin önüne geçelim.' dedim. Ertesi gün Necmettin Erbakan'ı çağırdım. Onunla da konuştum. Üzerinden 15 gün geçti. Ne Alparslan Bey'den, ne de Necmettin Bey'den bir ses çıkmadı. Partimiz puan kazanmasın diye bize destek olmadılar. İşte siyaset bu." dedi.

"O zaman paşaların bu mevzuda selahiyetleri yok mu?" diye sordum.

"Hocam, dedi, 1961 Anayasası aşırı sol görüşlü hukukçular hazırladılar. Bu konuda ordu ve emniyet mensuplarının selahiyetlerini büyük ölçüde kısıtılar. Bu anayasa tam kızıl olmasa bile pembe bir anayasadır."

Ben de, *"Peki beyefendi, bu paşalara siz izin verin, kanun çıkmadan bu işin üzerine gitsinler."* dedim.

"Aman Hocam o zaman basın ve Halk Partisi ordumuzu mahveder." dedi.

"Öyle ise başka hiçbir çare kalmamış." dedim ve yanından ayrıldık.

Ertesi gün ben üzüntülü ve meysus olarak Erzurum'a döndüm. Mehmet Şercil Ağabey benim geldiğimi duyunca medreseye gelmiş. Bana, *"Hoş geldin"* deyince **"Ne hoş gelmesi?"** dedim. Neler olduğunu sordu, ben de anlattım.

"Hiç korkma Hocam. Yarın ordu idareyi ele alacak ve bunların hepsinin hakkından gelecek." dedi.

Beni teselli etmek istediğini düşünerek sessiz kaldım. Ayağa kalktı ve:

"Ciddi söylüyorum. Ordu bunların hakkından gelecek, sen korkma!" dedi. Bu sözü üç kez tekrarladı.

Bunları konuştuğumuz zaman **1980 yılının Haziran ayı idi**. Eylül ayında askerler ihtilâl yaptılar ve gerçekten de bu belâyı defettiler.